

Achtergronden bij bodemverontreiniging

De bodem is een belangrijke natuurlijke hulpbron en heeft ecologische, sociale en economische functies. Als gevolg van menselijk handelen, zoals werken, wonen en landbouw, kan de bodem verontreinigd raken. De Wet bodembescherming (de Wbb) is erop gericht verontreiniging te voorkomen en als die desondanks ontstaat, te verwijderen. U of uw bedrijf krijgt dan te maken met de DCMR Milieudienst Rijnmond, die voor de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam in de Rijnmond-regio (met uitzondering van de gemeente Schiedam) de Wet bodembescherming uitvoert.

Oude en nieuwe gevallen

De Wbb maakt onderscheid tussen verontreiniging die is ontstaan vóór 1 januari 1987 (historische verontreinigingen, zogenaamde 'oude gevallen') en verontreiniging die daarna is ontstaan (nieuwe verontreinigingen, 'nieuwe gevallen'). Een oud geval wordt gemeld op grond van artikel 28 Wbb en een nieuw geval op grond van artikel 27 Wbb.

Nieuwe gevallen van bodemverontreiniging melding artikel 27 Wbb

Indien u op of in de bodem handelingen verricht waardoor de bodem wordt verontreinigd of aangetast, bent u verplicht zo spoedig mogelijk de Meldkamer van de DCMR Milieudienst Rijnmond (010-2468686) hiervan op de hoogte te stellen.

In artikel 13 Wbb is de zorgplicht voor de bodem opgenomen. De zorgplicht houdt in dat een ieder die op of in de bodem handelingen verricht waardoor de bodem wordt verontreinigd of aangetast, verplicht is maatregelen te nemen om die verontreiniging te voorkomen dan wel (zoveel mogelijk) ongedaan te maken. Een nieuw geval van bodemverontreiniging moet, in tegenstelling tot een oud geval, in beginsel volledig worden verwijderd.

Oude gevallen van bodemverontreiniging melding artikel 28 Wbb

Als u van plan bent de bodem te saneren, dan wel de bodemverontreiniging te verminderen of te verplaatsen, dient u dat van te voren te melden bij het Expertisecentrum van de DCMR. Naar aanleiding van de melding, inclusief de bijgevoegde bodemonderzoeken en het saneringsplan, geeft de DCMR een beschikking af.

Beschikking geval van ernstige bodemverontreiniging

Allereerst wordt aan de hand van de bij de melding gevoegde onderzoeken in een beschikking vastgesteld of sprake is van een geval van ernstige verontreiniging. Als dat zo is, dan wordt in dezelfde beschikking ook aangegeven of de sanering spoedeisend is. Spoedeisende gevallen moeten binnen vier jaar na de beschikking worden gesaneerd. Voor niet-spoedeisende gevallen wordt géén tijdstip vastgesteld. Overigens kan op grond van de Woningwet sanering op korte termijn tóch nodig zijn als de bouw wordt uitgevoerd op/in de verontreinigde bodem.

Als er geen risico's zijn vastgesteld, moet de sanering worden uitgevoerd bij herinrichting, zoals bijvoorbeeld bij het bouwen van een nieuw huis of een nieuw bedrijf. Wel kunnen er tot die tijd beheersmaatregelen nodig zijn zoals monitoring van het grondwater in een gebied of beperkingen in het gebruik van een gebied (een siertuin in plaats van een moestuin).

Als er wel risico's zijn vastgesteld, moeten deze door de sanering worden weggenomen en kunnen er, tot het moment dat de sanering daadwerkelijk begint, beveiligingsmaatregelen nodig zijn.

Beschikking saneringsplan

Indien u van plan bent de bodem te saneren dient de DCMR in te stemmen met het saneringsplan. Saneren heeft tot doel de risico's te verkleinen door het opruimen van de bodemverontreiniging. Helemaal opruimen, opruimen tot aan het niveau van de achtergrondwaarde die geldt voor het gebied of opruimen tot de

bodemkwaliteit geschikt is voor de functie die de bodem al heeft of nog krijgt.

In de Wbb is vastgelegd dat beide beschikkingen binnen vijftien weken na ontvangst van de melding genomen kunnen worden. Onder bepaalde voorwaarden kan een kortere procedure gekozen worden.

Saneren zonder beschikking met het BUS

Het Besluit Uniforme Saneringen maakt het sinds 2006 mogelijk dat voor een eenvoudige verontreiniging een standaard sanering wordt uitgevoerd. Er is geen beschikking voorafgaand aan de sanering nodig. De BUS-procedure is eenvoudig. De melder kan vijf weken nadat het meldingsformulier door de DCMR is ontvangen, beginnen met de sanering.

Uitvoeren sanering

Met de sanering mag pas gestart worden wanneer de definitieve beschikkingen zijn afgegeven of als de wettelijke beslistermijn van vijftien weken is verstreken zonder dat er een beschikking is afgegeven. Voorafgaand aan de sanering moet de startsanering gemeld worden. Tijdens de sanering kan de melding einddiepte ontgraving of een wijziging uitvoering sanering noodzakelijk zijn. De beëindiging bodemsanering moet eveneens worden gemeld.

Na afloop van een sanering wordt altijd een evaluatieverslag gemaakt. Als er na een sanering nog verontreiniging in de bodem boven de interventiewaarde is achtergebleven, bijvoorbeeld onder een leeflaag of onder een verharding, dan moet het verslag worden aangevuld met een nazorgplan. Nazorg is de manier waarop wordt gezorgd dat de achtergebleven verontreiniging geen nadelige gevolgen veroorzaakt. Een evaluatieverslag en een nazorgplan moeten tegelijkertijd aan de DCMR worden aangeboden.

Bodemverontreiniging en bedrijven

Als in een bedrijf bodembedreigende werkzaamheden worden uitgevoerd, moeten bodembeschermende voorzieningen en maatregelen getroffen worden. Dit is geregeld in het Activiteitenbesluit en de bijbehorende Regeling op basis van de Wet milieubeheer. De Nederlandse richtlijn bodembescherming (NRB) maakt onderdeel uit van deze algemene regels voor bedrijven. Volgens het Activiteitenbesluit moet bodemverontreinigingen die door het bedrijf is veroorzaakt ook door het bedrijf weer opgeruimd worden.

Op basis van de Wet bodembescherming is de eigenaar of de erfpachter van een bedrijfsterrein verplicht een oud geval van bodemverontreiniging te saneren als in een beschikking is vastgesteld dat een spoedige sanering noodzakelijk is.

In opdracht van zestien gemeenten en de provincie werkt de DCMR aan het zo klein mogelijk houden van de belasting van het milieu. De DCMR zet hiervoor alle beschikbare instrumenten in. Het zwaartepunt ligt bij vergunningverlening, handhaving en monitoring.

Als compensatie kunnen bedrijven onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op een bijdrage in de kosten van de sanering vanuit de Co-financieringsregeling of de Bedrijvenregeling. Alleen bedrijven die zich vòòr 1 januari 2008 hebben aangemeld bij de provincie Zuid-Holland of de gemeente Rotterdam, kunnen aanspraak maken op de subsidie van de Bedrijvenregeling.

Hergebruik van grond, bagger en bouwstoffen

Per 1 juli 2008 treedt het Besluit bodemkwaliteit in werking voor materialen die buiten de saneringsregeling vallen. In het besluit worden voorwaarden gesteld aan de toepassingsmogelijkheden van steenachtige bouwstoffen zoals beton, asfalt en bakstenen. Het onderdeel grond en baggerspecie van het Besluit bodemkwaliteit regelt hoe en waar grond en baggerspecie met een bepaalde kwaliteit mag worden toegepast. Lokale (water)bodembeheerders (gemeenten en waterschappen) krijgen meer verantwoordelijkheden en kunnen zelf normen vaststellen met het gebiedsspecifieke beleid. Gemeenten en waterschappen moeten daartoe eerst hun bodemkwaliteitskaarten aanpassen en bodemfunctiekaarten opstellen. Als dat niet gebeurt, is het generieke beleid van toepassing. De DCMR is niet bevoegd voor de toepassing van materialen in natte functies. De DCMR stelt voor de Rijnmond-regio een nieuwe Nota Actief bodem- en baggerbeheer op. De toepassing van alle materialen, ook schone grond, moet digitaal gemeld worden aan SenterNovem/Bodem.

De DCMR Milieudienst Rijnmond

De DCMR werkt aan een goede milieukwaliteit in het Rijnmondgebied. Door het karakter van het Rijnmondgebied - veel mensen, veel bedrijvigheid en weinig ruimte - is de druk op het milieu groot.